PRZEDMIOTOWE ZASADY OCENIANIA Z PRZYRODY
W SZKOLE PODSTAWOWEJ NR 12 IM. ARMII KRAJOWEJ W ZGIERZU

Przedmiotowe zasady oceniania z przyrody zostały skonstruowane w oparciu o następujące dokumenty:

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 listopada 2023r. z późn. zm. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych. - Podstawę programową z przyrody.
- Statut Szkoły Podstawowej nr 12 im. Armii Krajowej w Zgierzu.

Nauczanie przyrody w klasach 4 opiera się na programie nauczania przyrody dla II etapu edukacyjnego klasa IV opracowanym na podstawie założeń reformy systemu oświaty zapisanych w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej wdrożonej w ramach „Reformy 26 Kompa Jutra”**,** która weszła w życie 1 września 2026 roku na mocy Rozporządzenia Ministra Edukacji.

Autorzy: Katarzyna Przybysz, Anna Romańska, Joanna Gadomska, Tomasz Greczyło
Wydawnictwo: WSiP

Realizowany program nauczania obejmuje następujące bloki tematyczne:

1. **Badamy przyrodę** – czym zajmuje się przyroda, posługiwanie się lupą, termometrem, miarką; prowadzenie i dokumentowanie prostych obserwacji i doświadczeń.
2. **Kierunki i mapy** – orientacja w terenie, widok z góry, plan i skala, czytanie prostych planów oraz map Polski i świata.
3. **Środowisko przyrodnicze najbliższej okolicy** – składniki przyrody ożywionej i nieożywionej, krajobraz naturalny i antropogeniczny, pogoda i jej składniki, zmiany w przyrodzie w poszczególnych porach roku.
4. **Świat organizmów** – cechy organizmów żywych, wybrane grupy roślin i zwierząt w najbliższym otoczeniu (las, pole, łąka, woda), dostosowanie organizmów do warunków życia.
5. **Człowiek – część przyrody** – budowa i higiena własnego organizmu, zasady zdrowego stylu życia, bezpieczeństwo w domu, szkole i podczas wakacji.
6. **Ochrona przyrody** – formy ochrony przyrody w Polsce, rola człowieka w ochronie środowiska, działania na rzecz najbliższego otoczenia i ekologii (ze szczególnym uwzględnieniem regionu Zgierza).

CELE OCENIANIA

1. **Cel ogólny:**

Przedmiotem kontroli i oceny osiągnięć edukacyjnych ucznia są:

1. wiadomości (zapamiętywanie, rozumienie);
2. umiejętności (zastosowanie wiadomości w sytuacjach typowych i problemowych);
3. postawy i przekonania (aktywność, zaangażowanie w proces uczenia się).

2. **Cele szczegółowe:**

Na lekcjach przyrody oceniane są następujące obszary aktywności:

A. w zakresie wiedzy:

1. Opanowanie podstawowego słownictwa przyrodniczego (biologicznego, geograficznego, z elementami słownictwa fizycznego i chemicznego).
2. Poznanie różnych sposobów prowadzenia obserwacji i orientacji w terenie.
3. Poznanie planów i map jako źródeł informacji geograficznych.
4. Poznanie układów budujących organizm człowieka (kostny, oddechowy, pokarmowy, krwionośny, rozrodczy, nerwowy).
5. Poznanie przyrodniczych i antropogenicznych składników środowiska, rozumienie prostych zależności między tymi składnikami.
6. Poznanie cech i zmian krajobrazu w najbliższej okolicy szkoły.

B. w zakresie umiejętności i stosowania wiedzy w praktyce:

1. Prowadzenie obserwacji i pomiarów w terenie, w tym korzystanie z różnych pomocy: planu, mapy, lupy, kompasu, taśmy mierniczej, lornetki itp.
2. Wykonywanie obserwacji i doświadczeń zgodnie z instrukcją (słowną, tekstową i graficzną), właściwe ich dokumentowanie i prezentowanie wyników.
3. Analizowanie, dokonywanie opisu, porównywanie, klasyfikowanie, korzystanie z różnych źródeł informacji (np. własnych obserwacji, badań, doświadczeń, tekstów, map, tabel, fotografii, filmów, technologii informacyjno-komunikacyjnych).
4. Wykorzystanie zdobytej wiedzy o budowie, higienie własnego organizmu w codziennym życiu.
5. Stosowanie zasad dbałości o własne zdrowie, w tym zapobieganie chorobom.
6. Wskazywanie przystosowań organizmów do środowiska życia i zdobywania pokarmu.

7. Dostrzeganie zależności występujących między poszczególnymi składnikami środowiska przyrodniczego, jak również między składnikami środowiska a działalnością człowieka.

C. w zakresie kształtowania postaw – wychowania:

1. Uważne obserwowanie zjawisk przyrodniczych, dokładne i skrupulatne przeprowadzenie doświadczeń, posługiwanie się instrukcją przy wykonywaniu pomiarów i doświadczeń, sporządzanie notatek i opracowywanie wyników.
2. Dostrzeganie wielostronnej wartości przyrody w integralnym rozwoju człowieka.
3. Właściwe reagowanie na niebezpieczeństwa zagrażające życiu i zdrowiu.
4. Doskonalenie umiejętności dbałości o własne ciało, jak i najbliższe otoczenie.
5. Rozwijanie wrażliwości na wszelkie przejawy życia.
6. Doskonalenie umiejętności w zakresie komunikowania się, współpracy i działania oraz pełnienia roli lidera w zespole.
7. Przyjmowanie postaw współodpowiedzialności za stan środowiska przyrodniczego przez:
    1) właściwe zachowania w środowisku przyrodniczym,
    2) współodpowiedzialność za stan najbliższej okolicy,
    3) działania na rzecz środowiska lokalnego,
    4) wrażliwość na piękno natury, a także ładu i estetyki zagospodarowania najbliższej okolicy,
    5) świadome działania na rzecz ochrony środowiska przyrodniczego i ochrony przyrody.

Formy aktywności ucznia podlegające ocenie i skala ocen

Skala ocen cząstkowych i semestralnych jest zgodna z przyjętą w WO: celujący, bardzo dobry, dobry, dostateczny, dopuszczający, niedostateczny.
Ocenianie powinno być systematyczne i bieżące. Ustala się następujące formy sprawdzania i oceniania wiedzy i umiejętności uczniów:

Formy aktywności	Częstotliwość w semestrze	Zapis w dzienniku
Sprawdziany pisemne	2 – 4	S

Formy aktywności	Częstotliwość w semestrze	Zapis w dzienniku
Kartkówki z ostatnich lekcji	3 – 6	K
Wypowiedzi ustne	1 – 2	O
Praca w grupach	wg potrzeb	Z
Zaangażowanie	cały semestr	Z

Kryteria oceny poszczególnych form aktywności

1. Sprawdziany pisemne - pisemna forma kontroli wiadomości i umiejętności przeprowadzana po zakończeniu każdego działu, trwająca całą godzinę lekcyjną. Sprawdziany zapowiedziane są z tygodniowym wyprzedzeniem, wpisane w dzienniku elektronicznym, są obowiązkowe. Jeśli uczeń jest nieobecny co najmniej 5 dni i nie może napisać sprawdzianu w wyznaczonym dla klasy terminie, to musi to uczynić w przeciągu dwóch tygodni od momentu powrotu do szkoły. Nieobecność ucznia do 4 dni skutkuje napisaniem sprawdzianu w najbliższym możliwym terminie. Dokładny termin sprawdzianu ustala nauczyciel. Poprawa ocen ze sprawdzianów jest dobrowolna i musi nastąpić w ciągu dwóch tygodni od momentu rozdania prac. Sprawdzian można poprawiać tylko raz. Dokładny termin poprawy ustala nauczyciel. Ocena z poprawy jest zamieniana w dzienniku elektronicznym i tylko ona jest brana pod uwagę przy wystawianiu oceny śródrocznej lub rocznej. Najwyższą oceną z poprawy może być ocena bardzo dobra. Sprawdzone i ocenione pisemne prace kontrolne uczeń i jego rodzice mogą, na swoją prośbę, otrzymać do wglądu w terminie uzgodnionym z nauczycielem. Uczeń, który podczas sprawdzianu nie rozwiązywał zadań samodzielnie otrzymuje ocenę niedostateczną.

Punktacja sprawdzianów:

% UZYSKANYCH PUNKTÓW i STOPIEŃ

100% Celujący	**97% – 99% Bardzo dobry +**
93% – 96% Bardzo dobry	**90% – 92% Bardzo dobry -**
85% – 89% Dobry +	**80% – 84% Dobry**
75% – 79% Dobry-	**67% – 74% Dostateczny+**
58% – 66% Dostateczny	**50% – 57% Dostateczny-**
44% – 49% Dopuszczający+	**36% – 43% Dopuszczający**
30% – 35% Dopuszczający-	**0% – 29% Niedostateczny**

2. Kartkówki - są krótkimi, kilkuminutowymi (10-20 minut) pracami sprawdzającymi wiadomości z 1 – 3 ostatnich lekcji. Nie muszą być zapowiedziane, ani poprzedzone powtórzeniem. Ocena z kartkówki nie podlega poprawie. Jeśli uczeń jest nieobecny co najmniej 5 dni i nie może napisać kartkówki w wyznaczonym dla klasy terminie, to musi to uczynić w przeciągu tygodnia od momentu powrotu do szkoły. Nieobecność ucznia do 4 dni skutkuje napisaniem kartkówki w najbliższym możliwym terminie. Dokładny termin kartkówki ustala nauczyciel. W przypadku gdy uczeń zgłosił nieprzygotowanie, jest zobowiązany do zaliczenia kartkówki w najbliższym możliwym terminie. Zasady oceniania kartkówek są takie same jak w przypadku sprawdzianów pisemnych. Uczeń, który podczas kartkówki nie rozwiązywał zadań samodzielnie otrzymuje ocenę niedostateczną

3. Wypowiedzi ustne uczniów oceniane są wg kryteriów:

- znajomość faktów i prawidłowości przyrodniczych;
- stosowanie języka przyrodniczego;
- umiejętność czytania map, wykresów, tabel oraz ich interpretacja;
- wyjaśnianie zjawisk fizycznych i astronomicznych;
- dostrzeganie zależności między czynnikami środowiska przyrodniczego, a człowiekiem;
- organizacja wypowiedzi.

4. Praca w grupach oceniana jest według kryteriów:

- akceptowanie przydzielonych ról i prac;
- przyjmowanie odpowiedzialności za pracę;
- udział w dyskusji;
- wnoszenie wkładu w pracę grupy;
- poprawność merytoryczna pracy;
- prezentowanie wyników pracy.

5. Zaangażowanie na lekcji

Oceniamy jest udział w dyskusji, wyrażanie własnej opinii, rozwiązywanie ćwiczeń i zadań powierzonych przez nauczyciela i wywiązywanie się z poleceń ustalonych podczas lekcji, umiejętność pracy w grupach, wykazywanie chęci do wykonywania poleceń nauczyciela, wykonywanie prac dla chętnych, prac konkursowych, udział w zajęciach pozalekcyjnych, pozaszkolnych.

Zaangażowanie na zajęciach oceniamy wstawiając jednorazowo oceny lub zapisując w dzienniku plusy.

W zależności od ilości zdobytych w danym semestrze plusów wstawiamy następujące oceny:

10 plusów → celujący

od 5 do 9 plusów →bardzo dobry

4 plusy →dobry

6. Przygotowanie do lekcji

Przygotowanie do lekcji obejmuje: posiadanie koniecznych pomocy. Uczeń ma prawo zgłosić brak przygotowania do lekcji przyrody trzy razy w semestrze bez żadnych konsekwencji. Nauczyciel zaznacza w dzienniku symbolem „np" każde nieprzygotowanie do lekcji, zgłoszone bezpośrednio po sprawdzeniu obecności.

W szkole funkcjonuje tzw. „szczęśliwy numerek" – losowany codziennie przez dziennik elektroniczny przed rozpoczęciem lekcji. Uczeń, którego „szczęśliwy numerek" (numer, pod którym uczeń jest zapisany w dzienniku) został wylosowany w danym dniu ma prawo do zwolnienia z niezapowiedzianych kartkówek i odpowiedzi ustnych.

Wystawianie ocen cząstkowych i semestralnych

Oceny cząstkowe wystawiane są systematycznie przez cały semestr, a ich ilość nie może być mniejsza niż trzy. Ocena śródroczna i roczna jest średnią ważoną ocen cząstkowych uzyskanych przez ucznia w danym semestrze.

Ocenianie bieżące, śródroczne i roczne od klasy IV opiera się na następującej skali:

stopień celujący – 6: otrzymuje uczeń, który realizuje w pełni podstawę programową lub posiada wiedzę wykraczającą poza program nauczania, samodzielnie ją poszerza lub poszukuje dodatkowych rozwiązań lub działa niekonwencjonalnie. Laureaci konkursów przedmiotowych o zasięgu co najmniej wojewódzkim otrzymują z danych zajęć edukacyjnych celującą roczną lub śródroczną ocenę klasyfikacyjną;

stopień bardzo dobry – 5: otrzymuje uczeń, który opanował materiał programowy, posiadaną wiedzę potrafi wykorzystać w samodzielnym działaniu, analizowaniu, wnioskowaniu, zdobywaniu informacji. Obiektywnie ocenia efekty swojej pracy. Potrafi przeanalizować przyjęty plan działania, otrzymane wyniki zweryfikować i znaleźć dodatkowe informacje;

stopień dobry – 4: otrzymuje uczeń, który posiada niepełną wiedzę określoną programem nauczania. Potrafi ją wykorzystać, a użyte metody i wyniki ustawić w uporządkowanej logicznej kolejności. Posługuje się terminologią właściwą dla danego przedmiotu;

stopień dostateczny – 3: otrzymuje uczeń, który posiada podstawową wiedzę i potrafi ją zastosować w wykonywaniu prostych zadań teoretycznych i praktycznych;

stopień dopuszczający – 2: otrzymuje uczeń, który ma braki w podstawowej wiedzy,

ale podejmuje próby samodzielnego działania (z różnym skutkiem). Potrafi zrozumieć zadanie wyrażone w prosty i jednoznaczny sposób ustnie lub pisemnie;
stopień niedostateczny – 1: otrzymuje uczeń, który nie opanował podstawowej wiedzy, a jej brak uniemożliwia mu kontynuowanie nauki w klasie programowo wyższej.

Wszystkie oceny cząstkowe uzyskane przez ucznia mają wagę 1.
Śródroczna ocena klasyfikacyjna jest średnią arytmetyczną ocen cząstkowych, a ocena roczna jest średnią arytmetyczną ocen cząstkowych z pierwszego i drugiego semestru. Ponadto uczeń może uzyskać ocenę celującą roczną lub śródroczną, również wtedy jeżeli jest laureatem lub finalistą pozaszkolnego konkursu ekologicznego lub innych konkursów przyrodniczych o zasięgu co najmniej zasięgu wojewódzkim.

Oceny śródroczne i roczne są wystawiane w zależności od uzyskanej średniej arytmetycznej według poniższej skali:

Średnia	**Ocena**
0 – 1,59	niedostateczny
1,60 – 2,59	dopuszczający
2,60 – 3,59	dostateczny
3,60 – 4,59	dobry
4,60 – 5,26	bardzo dobry
5,30 – 6	celujący

Jednak ostateczną decyzję o ocenie śródrocznej i rocznej podejmuje nauczyciel.

<u>Wymagania i zasady oceniania uczniów o szczególnych potrzebach edukacyjnych</u>

- Indywidualne dostosowanie czasu przeznaczonego na pracę pisemną i odpowiedź ustną.
- Dostosowanie wielkości czcionki w wydruku treści zadań.
- Głośne odczytywanie poleceń i zadań oraz dodatkowe wyjaśnienia.
- Dostosowanie form diagnozowania osiągnięć zgodnie ze wskazaniami poradni (np. więcej odpowiedzi ustnych i prac pisemnych).
- Umożliwienie wykonywania dodatkowych prac domowych oraz poprawiania ocen na zasadach uzgodnionych z nauczycielem (np. poprawa prac pisemnych przy tablicy).
- Uwzględnienie przez nauczyciela typowych błędów wynikających z dysfunkcji ucznia.

Warunki nadrabiania braków spowodowanych przyczynami losowymi

Nie ocenia się negatywnie uczniów, którzy z przyczyn usprawiedliwionych byli nieobecni w szkole przez co najmniej tydzień. Uczeń nieobecny powinien uzupełnić braki w ciągu najbliższego tygodnia od powrotu do szkoły. W przypadku nieobecności dłuższych niż miesiąc uczeń może uzupełnić braki stopniowo, ustalając terminy zaliczeń z nauczycielem.

Sposób informowania uczniów i rodziców o postępach w nauce

a) Informowanie uczniów:
• na pierwszej lekcji uczniowie zostaną zapoznani z PZO,
• bieżące informowanie o uzyskanych ocenach w formie ustnej lub wpis do zeszytu,
• wystawienie oceny na pracy pisemnej,
• przedstawienie oceny śródrocznej i rocznej zgodnie ze statutem szkoły.
b) Informowanie rodziców:
• w rozmowie indywidualnej na terenie szkoły,
• w formie pisemnej lub ustnej na spotkaniach z wychowawcą,
• w formie wpisu do dziennika elektronicznego.

Uwagi dodatkowe

- Każdy uczeń ma obowiązek prowadzić zgodnie ze wskazówkami nauczyciela zeszyt przedmiotowy.
- Nieobecność ucznia na lekcji zobowiązuje go do uzupełnienia materiału we własnym zakresie.
- Uczeń na lekcji za zgodą nauczyciela może korzystać z kalkulatora lub telefonu komórkowego.

mgr Sylwia Bugajska
mgr Aneta Kłos